

Vergaderjaar 2012–2013

32 637

Bedrijfslevenbeleid

Nr. 48

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 december 2012

Op 30 november is een belangrijke nieuwe stap gezet in de uitwerking van het topsectorenbeleid. Op die datum zijn de plannen van de Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI's) bij mijn ministerie ingediend. Deze plannen zijn een nadere uitwerking van het privaat-publieke onderzoek uit de innovatiecontracten die op 2 april jl. zijn ondertekend. Hiermee wordt daadwerkelijk uitvoering gegeven aan de strategische privaat-publieke onderzoeksprogramma's voor negen kennisintensieve topsectoren in de Nederlandse economie.

Topconsortia voor kennis en innovatie (TKI's)

De TKI's vormen het hart van de samenwerking in de gouden driehoek van ondernemers, onderzoekers en overheid die met het topsectorenbeleid is ingezet. Binnen de TKI's worden privaat-publieke onderzoeksinitiatieven over de hele keten van fundamenteel onderzoek tot dicht bij de markt staande innovaties samengebracht. De onderzoeksprogrammering van de TKI's komt tot stand in nauwe samenwerking tussen het kennisintensieve bedrijfsleven, NWO, universiteiten en de instituten voor toegepast onderzoek (TNO, DLO, ECN, Deltares, Marin, NLR).

Met de TKI's zet het kabinet langs drie lijnen in op versterking van de kennisinfrastructuur:

1. Meer samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden zodat internationale slagkracht op speerpunten wordt bereikt;
2. Stroomlijning en bundeling van het voorheen complexe privaat-publieke samenwerking (PPS) kennissysteem;
3. Het geven van een structurele financieringsbasis en inbedding van PPS-en zoals de Technologische Top Instituten, in het reguliere kennissysteem.

De ambitie van het kabinet is dat in 2015 minimaal € 500 miljoen in de TKI's omgaat, waarvan tenminste 40% privaat cash en in kind gefinan-

cierd. Dit betekent een forse groei ten opzichte van de huidige private bijdragen in PPS-verbanden die variëren tussen de 10% en de 35%.

De vraaggestuurde gezamenlijke programmering in de TKI's stimuleert bedrijven om te participeren. Het kabinet ondersteunt daarnaast de private cashbijdragen via een TKI-toeslag. De TKI-toeslag bedraagt 25% van de private cash bijdrage en 40% over de eerste € 20 000,- per bedrijf (mkb-voet). Op 31 augustus van dit jaar is hiervoor de TKI-toeslagregeling gepubliceerd.

Resultaten eerste aanvraag

Uit de aanvragen die de 9 topsectoren op 30 november hebben ingediend, blijkt dat bedrijven in 2013 een financiële cashbijdrage verwachten te leveren van € 319 miljoen aan meerjarig privaat-publiek onderzoek binnen de TKI's. Het betreft hier zowel financiële bijdragen aan lopend onderzoek als aan nieuw te starten projecten. Inclusief de «in-kind» bijdrage van bedrijven (het door henzelf uitgevoerde deel van een privaat-publiek onderzoeksproject), de inzet van publieke onderzoeksorganisaties en aangevraagde toeslag zal de ambitie om minimaal € 500 miljoen in de TKI's te laten omgaan, naar verwachting al in 2013 gehaald worden.

Op basis van de door de TKI's ingediende voorstellen zal de TKI-toeslag 2013 maximaal € 83 miljoen bedragen.¹ In navolgende tabel zijn de geraamde private cash bijdragen en de aangevraagde TKI-toeslag per topsector aangegeven.

Topsector	Verwachte private cash bijdrage 2013 in €	Aangevraagde TKI-toeslag 2013 in €
Agri&Food	32 107 932	8 595 779
Chemie	43 418 117	11 787 859
Creatief	152 750	60 050
Energie	30 940 600	8 179 750
High tech	110 456 748	28 139 821
Life sciences	31 284 263	8 000 000
Logistiek	4 971 887	1 680 147
Tuinbouw	19 888 346	5 094 984
Water	45 382 564	11 690 395
Totaal	318 603 207	83 228 785

Zoals eerder is aangegeven, beslaat onderzoek in het kader van de TKI's het hele spectrum van fundamenteel tot en met dicht bij de markt staand onderzoek. De eerste indicaties van lopende «calls» geven aan dat het bedrijfsleven niet alleen bijdraagt aan toegepast onderzoek en dicht bij de markt staande innovaties, maar ook aan fundamenteel onderzoek, met name onderzoek uitgevoerd door universiteiten. Zo laat de eerste call van NWO/STW voor de topsector High tech systemen en materialen (HTSM) een private bijdrage zien van meer dan 40%, waarvan 20% in cash. Dit is een stijging van 10% in private inzet ten opzichte van calls in het verleden. Het belang dat in de TKI's wordt gehecht aan fundamenteel onderzoek wordt ook bevestigd door de verwachte besteding van de toeslag. Op basis van de ingediende voorstellen zal de toeslag naar verwachting voor zo'n 35% ingezet worden voor fundamenteel onderzoek. Ruim 55% wordt ingezet voor toegepast onderzoek.

¹ Dit bedrag is op verplichtingenbasis. In de begroting EZ 2013 is een kasbedrag van 77 miljoen euro voor de TKI-toeslag opgenomen. Naar verwachting kunnen hiermee alle aanvragen gehonoreerd worden. Overigens wordt uit dit kasbedrag ook een aantal TKI-gerelateerde maatwerkoplossingen voor enkele specifieke topsectoren getroffen (zie bijvoorbeeld Kamerbrief 32 637, nr. 38 van juli van dit jaar omtrent maatwerk voor de creatieve sector, de bijdrage aan de valorisatiepilot in de sector AgriFood en de bijdrage die via de gezondheidsfondsen zal verlopen ten behoeve van de sector LSH.)

Deelname bedrijven

Aan de TKI-programma's die zijn ingediend, doet een groot aantal bedrijven mee. TKI's kunnen per bedrijf voor de eerste € 20 000,- het hogere tarief van 40% toeslag aanvragen. Hiermee stimuleert het kabinet de deelname van midden- en kleinbedrijf (mkb) aan het onderzoek van de TKI's. Gecorrigeerd voor de deelname van bedrijven aan meerdere TKI's, zijn naar schatting ruim 1 500 bedrijven in de 9 topsectoren bij de ingediende programma's betrokken, waaronder een groot aantal mkb-ers.

Vervolg

Met deze eerste ronde van privaat-publieke programmering krijgt een fundamentele koerswijziging in de Nederlandse kennisinfrastructuur daadwerkelijk vorm: strategische onderzoeksprogrammering waar het bedrijfsleven en de kennisinstellingen (voor een deel van hun publieke middelen) gezamenlijk aan bijdragen. In de komende periode wil ik zien hoe ik de aanpak verder kan versterken.

Ik doe dat langs de volgende drie lijnen:

Deelname mkb: Ik wil kijken waar en hoe de participatie van kennisintensieve mkb-bedrijven aan de consortia verder versterkt kan worden. Ik kom in het eerste kwartaal van 2013 met nadere voorstellen hiervoor.

Samenwerking met regio's: ik wil de samenwerking tussen regio's en topsectoren versterken. Momenteel vinden gesprekken plaats tussen de topsectoren en regionale bestuurders, onder meer over aansluiting met de TKI's. Naast al bestaande voorbeelden van aansluiting, zoals tussen de activiteiten uit de provincie Friesland voor en rond Wetsus of van de provincie Brabant voor Holst, worden nieuwe sporen voor aansluiting uitgewerkt. Denk aan het initiatief van de Amsterdam Economic Board om zeven innovatieclusters aan te wijzen die bij de topsectoren aansluiten, of aan de bijdrage van de provincie Overijssel in de kennisinfrastructuur rond de TU-Twente, die goed passen in de agenda van het topteam HTSM. Ook werken vertegenwoordigers vanuit de TKI's en regio's samen de zogenaamde S3 (smart specialization) strategie voor de Europese Structuurfondsen uit. Zo kan synergie ontstaan tussen de programmering met regio's en met Horizon 2020.

Internationale programma's: Voorts biedt de gezamenlijke privaat-publieke programmering in TKI's een uitstekende basis voor de Nederlandse inzet richting Europese programma's, met name Horizon 2020. Het kabinet ondersteunt deze aansluiting dankzij de in het Regeerakkoord afgesproken verhoging van het budget voor de TKI-toeslag vanaf 2014 die deels ingezet zal worden voor cofinanciering van Europese programma's.

Met de inzet van het kabinet om via verschuiving en intensivering middelen vrij te maken voor het topsectorenbeleid, wordt meerjarig publiek commitment verzekerd en perspectief geboden om de TKI's en de kansen voor samenwerking met mkb, regio's en Europa te ondersteunen en verder uit te bouwen.

De minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp